

Zaključek projekta Od pridelka do izdelka

Projekt Od pridelka do izdelka uspešno zaključujemo in izvajamo še zadnje aktivnosti. Uspešnost projekta bomo lahko ocenjevali v daljšem časovnem obdobju, ko se bodo pokazali dejanski učinki.

Če spomnimo kakšni so bili začetki samega projektain kaj je bil povod za razvoj ideje samega projekta:

Na območju LAS Gorenjska košarica so razširjeni tudi travniški sadovnjaki, ki prispevajo k oblikovanju naravne in kulturne krajine. Na terenu se srečujemo s sadovnjaki, ki so ponekod zelo slabo vzdrževani oz. jih kmetje celo podirajo, kar negativno vpliva na naravno floro in favno. V preteklosti so bile na območju LAS Gorenjska košarica razširjene tudi nekatere vrste žit. V 80. in 90. letih prejšnjega stoletja, je bilo po podatkih Kmetijske svetovalne službe z žiti zasejanih več kot 20% njivskih površin – predvsem v višje ležečih predelih. Danes žit v hribovsko gorskem svetu skoraj ne najdemo več. Na eni strani imamo tako opuščanje travniških sadovnjakov in opuščanje pridelave žit, na drugi strani pa Evropsko politiko, ki jo v Sloveniji izvajamo preko programa Programa razvoja podeželja 2014-2020, ki daje velik poudarek na iskanje novih delovnih mest na podeželju in zaposlovanju ranljivih ciljnih skupin. Osnovna kmetijska dejavnost več ne zadošča za preživetje kmečke družine, zato so družinski člani zaposleni tudi izven kmetije. Ob pojavu krize, v zadnjih letih, predvsem v industriji, so ljudje začeli razmišljati, na kakšen način bi lahko povečali dohodek na kmetiji. Pomanjkljivo znanje, tako teoretično kot praktično, se je izkazalo za velik problem na tem področju, predvsem pri ranljivih ciljnih skupinah

Projekt je zasnovan v dveh fazah. Namen projekta je vzpodbuditi in usposobiti ciljne skupine za pridelavo in predelavo sadja in žit na Gorenjskem.

Slika: Rez sadnega drevja, Gorje 2019 (VIR:KGZS-Zavod Kr)

Prva faza se izvaja od 1. oktobra 2018 in do 31. marca 2019. V tem času smo sodelavci Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj s partnerji v projektu na treh lokacijah že izvedli sklop treh podjetniških delavnic z naslovi Dopolnilna dejavnost – nova priložnost za kmetijo, Davčne obveznosti kmetije z dopolnilno dejavnostjo in Kako bolje prodati svoj pridelek oziroma izdelek. Delavnice so potekale v Gozd Martuljku, Naklem in na Stari Fužini. Da je tematika zanimiva in predvsem aktualna, se je izkazalo tudi s samim obiskom delavnic, saj se je delavnic udeležilo preko 50 kmetij.

V začetku leta 2019 je sledil še sklop usposabljanj o travniških sadovnjakih. Izvedene so bile tri delavnice in sicer Primerne sorte in pomen travniškega sadovnjaka za naravno krajino, Načrtovanje in

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014 - 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

za vsebino aktivnosti je odgovoren KGZS – Zavod KR.

sajenje novega travniškega sadovnjaka ter Oskrba travniškega sadovnjaka med letom in rez sadnega drevja s prikazom na terenu. Tudi na te delavnicah se je izkazalo, da je potreba po te znanjih velika, saj je bila udeležba zelo dobra.

Izvedena sta bila dva ogleda dobrih praks:

Kot prvo dobro prakso smo predstavili sadjarsko kmetijo Turk iz Rovt iz Podnarta. Ogled dobre prakse je bil namenjen vsem, ki so želeli pridobiti oziroma poglobiti znanje o možnostih opravljanja dopolnilne dejavnosti predelave sadja na kmetiji. Udeleženci so si ogledali visokodelelni sadovnjak, v katerem prevladuje sadje za predelavo v sadne izdelke od soka, kisa do suhega sadja. Predstavljeni so bili postopki predelave in urejenost prostorov.

Slika: Delavnica Kakovostna surovina-kakovosten izdelek, Praše, 2019 (VIR:KGZS-Zavod Kr)

Kot primer druge dobre prakse pa smo obiskali kmetijo PR'Gregorc v Prašah pri Mavčičah. Zlatetovi se že vrsto let uspešno ukvarjajo s pridelavo žit in dopolnilno dejavnostjo - peko kruha, potic in drobnega peciva. Na kmetiji smo si ogledali polje z žiti, kjer je o tehnologiji pridelave žit in sortah žit primernih za predelavo spregovorila ga. Marija Kalan specialistka za rastlinsko pridelavo na KGZS-Zavoda Kranj. Sledil je ogled prostorov, kjer poteka sama dejavnost peke in trženja izdelkov, pogovorili smo se o izvajanju dejavnosti, izmenjali izkušnje in ob zaključku poskusili dobrote, ki jih tržijo na kmetiji.

V drugi fazi, ki trenutno poteka so bile aktivnosti usmerjene v pridobitev teoretičnih znanj za pridelavo žit in doseganje dodane vrednosti sadja in žit. Predstavljeni so bili kriteriji za registracijo dopolnilne dejavnosti na kmetiji ter s tem ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta na podeželju. Na tematiko pridelave žit so bila izvedena različna predavanja na temo ponovnega uvajanja krušnih žit v pridelavo, same tehnologije pridelave različnih sort žit, ekološke pridelave žit ter vključitve v različne sheme kakovosti. Dodano vrednost žitom pa smo poskusili dati preko usposabljanj z naslovom Kvalitetna surovina-kvaliteten pridelek ter Kako žitom vdahnuti dodano vrednost.

Sklop delavnic je bil izveden v Bohinju, kjer smo velik poudarek dali pridelavi bohinske koruze trdinke. V namen poglobitve znanja je bil v okviru projekta izdelan tudi tehnološki list za Bohinjsko trdinko.

Biotehniški center Naklo je v drugi fazi poskrbel še za pridobitev praktičnih znanj na temo predelave sadja in žit v različne izdelke. Izvedenih je bilo 9 praktičnih delavnic V sklopu teh delavnic so udeleženci pridobili znanje o predelavi sadja v različne izdelke, o predelavi žit v pekovske izdelke, obogatili so

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014 - 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

za vsebino aktivnosti je odgovoren KGZS – Zavod KR.

znanje o zakonodaji, deklaracijah in higieni pri predelavi ter spoznali načine senzoričnega ocenjevanja različnih izdelkov.

Slika: Praktično usposabljanje, BC Naklo, 2020 (VIR: BC Naklo)

Kmetijam, ki so se na podlagi pridobljenih znanj v projektu zanimale za odprtje nove dopolnilne dejavnosti na kmetiji in kmetijam, ki o želele le doregistrirati svoje dejavnosti smo v okviru projekta nudili strokovno pomoč. Ravno tako smo v okviru projekta spodbujali kmetije, da svoje izdelke dajo na ocenjevanje Dobrot slovenskih kmetij na Ptuj. Ravno tako smo kmetije spodbudili k senzoričnemu ocenjevanju izdelkov.

Slika: Izdelki nastali v okviru projekta, BC Naklo 2021 (VIR:KGZS-Zavod KR)

O projektu Od pridelka do izdelka

Ljudje se vedno bolj zavedamo pomena zdrave prehrane in vpliva načina pridelave na naše zdravje in okolje, ki nas obdaja. V ta namen je Kmetijsko gozdarski zavod Kranj skupaj s projektnimi partnerji v letu 2018 začel izvajati projekt Od pridelka do izdelka- dodana vrednost podeželju. V letu 2018 je bil s strani Lokalne akcijske skupine Gorenjska košarica potrjen projekt z naslovom Od pridelka do izdelka. Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020.

Prijavitelj in vodilni partner projekta je Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, ki projekt izvaja skupaj s partnerji Biotehniškim centrom Naklo, Društvom žensk z dežele občine Radovljica in Društvom kmečkih žena Kranj.

Kranj, januar 2021

Pripravila: Blaška Božnar, KGZS-Zavod Kranj

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014 - 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Za vsebino aktivnosti je odgovoren KGZS – Zavod KR.